

بررسی قابلیت های محیط در بازیابی توان روحی و جسمی انسان در یک مرکز تخصصی پیوند اعضا

بابک دهقان^۱، معصومه خامه^{۲*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشکده ی فنی مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد، بروجرد، ایران

(Babakdehghan60@gmail.com)

۲- استادیار، دانشکده ی فنی مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد، بروجرد، ایران

(m_khameh@yahoo.com)

چکیده

از عوامل مهم موثر بر ویژگیهای شخصیتی افراد عامل محیط است. تجاربی که فرد از محیط خود کسب می کند، ارتباط و تعاملی که با محیط دارد، بازخوردها و تاثیراتی که از محیط دریافت می دارد، رشد و شکل گیری شخصیت او را تحت تاثیر قرار می دهد. [۱]

از یک سو محیط کالبدی بر رفتار انسانها مؤثر است و از طرفی، انعکاس محیط کالبدی در کیفیت محیطی که انسانها در آن زندگی میکنند تجلی می یابد. به این ترتیب یک رابطه عینی بین انسان، محیط کالبدی و کیفیت زندگی وجود دارد. در این تحقیق ضمن کنکاش در مقوله ی تاثیر محیط بر رفتار انسان و با دغدغه ی تاکید بر «کرامت انسانی»، یافتن مکانی مسکن جهت درمان جسم و روح بیماران پیوند عضو مد نظر قرار گرفته است و ضمن پرداختن به مفهوم تأثیر محیط کالبدی بر رفتار انسانها، به تبیین نقش آن در بازیابی جسمی و نیز روحی و روانی بیماران دهنده و گیرنده عضو و بازگشت آن ها به زندگی عادی و ارائه ی راهکارهایی در جهت تبیین ارزش های عمل اهداء عضو می پردازیم. نکته اصلی این تحقیق - که به صورت تحلیل عملکردهای بخش های درمانی و سپس طراحی فضایی مناسب این عملکرد و در نهایت بالا بردن کیفیت فضایی و تعیین بخشیدن و مکانمند نمودن آن صورت می گیرد- همانا تأکید بر طراحی «مکانی مسکن» می باشد که هم به نیازهای درمانی جسمی پاسخ مناسب دهد و هم به ابعاد روحی عمل خطر پیوند عضو عنایت مکفی داشته باشد. هدف اصلی این پژوهش پرداختن به ابعاد کالبدی - محیطی کیفیت فضاهای درمانی و مداخله آنها در میزان رضایتمندی مطلوب و شناسایی تأثیر محیط کالبدی بر رفتار انسانها در راستای کیفیت درمان و اثرات روحی و روانی آن می باشد. برای این منظور پس از آشنایی با مقوله هایی چون «قابلیت محیط» و «مقرهای رفتاری» و نیز «استرس» راهکار های مناسبی جهت کنترل، تعدیل، کاهش و نهایتاً حذف استرس در طراحی معماری محیط های درمانی ارائه خواهیم داد.

واژه های کلیدی: روانشناسی محیطی، طراحی معماری، علوم رفتاری، ادراک، نیاز های انسان، معنا

۱- مقدمه

عدم توجه کافی به مسائل روانی بیمار گیرنده عضو قبل و بعد از عمل جراحی در بیمارستان های کشور، اعم از کمبود مراکز تخصصی پیوند اعضا و نیز عدم درک ضرورت طراحی صحیح معماری این فضاهای خاص - که می تواند نقش بسزایی در موفقیت آمیز بودن فرایند پیوند عضو ایفا نماید - این رساله را بر آن داشت تا ضمن کنکاش در مقوله ی تأثیر محیط بر رفتار انسان و با دغدغه ی انسان محوری به تبیین مکانی مسکن جهت درمان جسم و روح بیماران پیوند اعضا و حتی تسکین خانواده های اشخاص دهنده ی عضو مبادرت نماید. محیط مجموعه ای سازمان داده شده از توانش ها و یا قابلیت ها است.